

أفت تحصیلی و راههای پیشگیری از آن

امیر آریا پی نژاد - نورکس آریا پی نژاد

۱۳۹۶ ه.ش. - ۲۰۱۷ میلادی

سرشناسه	: آریایی نژاد، امیر، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: افت تحصیلی و راههای پیشگیری از آن = The Educational discards and it preventing
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۹-۳۱۰-۹ ریا ۱۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۹.
موضوع	: افت تحصیلی Educational depreciation
شناسه افزوده	: آریایی نژاد، نرگس، ۱۳۷۵ -
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۶ الف ۱۴۲/ LC
رده بندی دیویی	: ۲۹۱۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷ ۱۹۰

افت تحصیلی و راههای پیشگیری از آن

تالیف: امیر آریایی نژاد- نرگس آریایی نژاد

ویراستار ادبی: حوانوری

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عزت تبار

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص

شهرستان: گرگان

قطع: وزیری

شمارگان: ۳۰۰

شماره شابک: ۹-۳۱۰-۴۴۹-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۳۲۹۷۹۵۱۲

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

فهرست مطالب و مندرجات

مقدمه	۱۵
روش کار :	۱۷
تعریف افت تحصیلی :	۱۷
چرا جلوگیری از افت تحصیلی مهم است ؟	۱۸
اثرات افت تحصیلی :	۱۸
فصل اول: نقش دانش آموزان در افت تحصیلی	۱۹
۱-۲: تماشای تلویزیون :	۲۰
۱-۳: حواس پرتی :	۲۱
۱-۴: شرایط فیزیولوژیکی :	۲۲
۱-۵: شرایط روانی - حرکتی :	۲۲
۱-۶: دانش آموزانی که سندرم شکست دارند :	۲۳
۱-۷: گرسنگی و سوء تغذیه :	۲۳
۱-۸: خود انگاره ی منفی :	۲۵
۱-۹: شرطی شدن پاسخی :	۲۵
۱-۱۰: گذشت زمان :	۲۵
۱-۱۱: دیس لکسی :	۲۶
۱-۱۲: عدم اطلاع از فنون یادگیری :	۲۶
۱-۱۳: پذیرفته نشدن در گروه همسالان :	۲۸
۱-۱۴: ناسازگاری با قوانین مدرسه :	۲۸
۱-۱۵: تصادف :	۲۸
۱-۱۶: بیدار خوابی :	۲۹

- ۱۷-۱: فشار روانی پس آسیمی : ۳۰
- ۱۸-۱: درماندگی آموخته شده : ۳۰
- ۱۹-۱: ازدواج : ۳۲
- ۲۰-۱: لکنت زبان ۳۲
- ۲۱-۱: جابجایی مدرسه : ۳۲
- ۲۲-۱: فلج مغزی : ۳۳
- ۲۳-۱: عدم توجه : ۳۳
- ۲۴-۱: صبر مهرتی : ۳۴
- ۲۵-۱: بلوغ : ۳۴
- ۲۶-۱: اشتغال : ۳۴
- ۲۷-۱: اضطراب و نگرانی : ۳۵
- ۲۸-۱: فراموشی : ۳۶
- ۲۹-۱: نداشتن انگیزه : ۳۷
- ۳۰-۱: عدم اعتماد به نفس : ۳۸
- ۳۱-۱: عارضه ی هیپو گلیسمی : ۳۸
- ۳۲-۱: سازش نیافتگی رفتاری : ۳۹
- ۳۳-۱: ناتوانی هوشی : ۳۹
- ۳۴-۱: فشار گروه همسالان : ۴۰
- ۳۵-۱: عزت نفس پایین : ۴۱
- ۳۶-۱: نارسا خوانی : ۴۱
- ۳۷-۱: بیش فعالی : ۴۲
- ۳۸-۱: کم رویی : ۴۳
- ۳۹-۱: ناسازگاری عاطفی - روانی : ۴۴
- ۴۰-۱: بی علافگی : ۴۴

- ۴۱-۱: در خود فرو ماندگی : ۴۵
- ۴۲-۱: پرخاشگری : ۴۵
- ۴۳-۱: شرطی شدن عامل : ۴۶
- ۴۴-۱: مکان کنترلی : ۴۷
- ۴۵-۱: تاثیر استرس : ۴۷
- ۴۶-۱: تاثیر افسردگی : ۴۸
- ۴۷-۱: کم رانی، ذهنی : ۴۸
- ۴۸-۱: اختلال توجه : ۴۹
- ۴۹-۱: اختلالات زرو لوانس : ۵۰
- ۵۰-۱: مطالعه ی منفرد : ۵۰
- فصل دوم: نقش معلم در وقت تحصیلی** ۵۱
- ۱-۲: ناکارآمدی برخی معلمان : ۵۲
- ۲-۲: کمبود معلمان متخصص : ۵۲
- ۳-۲: تعویض مکرر معلمان در طول سال تحصیلی : ۵۳
- ۴-۲: مشکلات معیشتی معلمان : ۵۳
- ۵-۲: شاغل بودن همسر برخی از معلمان : ۵۳
- ۶-۲: نوع رفتار معلم : ۵۴
- ۷-۲: سطح علمی پایین برخی از معلمان : ۵۴
- ۸-۲: آموزشهای ناکارآمد ضمن خدمت : ۵۴
- ۹-۲: خود کم بینی برخی معلمان : ۵۵
- ۱۰-۲: بی علاقهی برخی از معلمان : ۵۵
- ۱۱-۲: ناکارآمدی ارزشیابی های مستمر و تکوینی : ۵۶
- ۱۲-۲: عدم اطلاع برخی از معلمان از شیوه های کنترل کلاس : ۵۶
- ۱۳-۲: بی توجهی به پژوهشها و تحقیقات معلمان : ۵۶

- ۱۴-۲: معلمان ۴۰ سوالی : ۵۶
- ۱۵-۲: کمبود اطلاعات روانشناختی معلمان : ۵۷
- ۱۶-۲: عدم توجه برخی معلمان به تفاوت‌های فردی : ۵۷
- فصل سوم: تاثیر خانواده بر آفت تحصیلی ۵۹
- ۱-۳: خانواده عامل کلیدی در آفت تحصیلی دانش آموز : ۶۰
- ۲-۳: فقر اقتصادی : ۶۱
- ۳-۳: فقر فرهنگی پدر و مادر و اقوام : ۶۱
- ۴-۳: فقر علمی : ۶۲
- ۵-۳: طلاق : ۶۲
- ۶-۳: اعتیاد : ۶۳
- ۷-۳: ناسازگاری والدین : ۶۳
- ۸-۳: شغل پدر : ۶۳
- ۹-۳: عدم ارتباط اولیاء با مربیان : ۶۴
- ۱۰-۳: کثرت فرزندان : ۶۵
- فصل چهارم: عوامل آموزشی تاثیر گذار بر آفت تحصیلی ۶۷
- ۱-۴: مرخصی های استعلاجی برخی معلمان : ۶۸
- ۲-۴: بی توجهی به غیبت های پی در پی دانش آموزان : ۶۸
- ۳-۴: ناکارآمدی نظام آموزشی : ۶۸
- ۴-۴: عدم تطابق مطالب با علایق دانش آموزان : ۶۸
- ۵-۴: رشته ی تحصیلی : ۶۹
- ۶-۴: ضعف پایه ی تحصیلی دانش آموزان : ۶۹
- ۷-۴: فقدان جذابیت در محیط آموزشی : ۶۹
- ۸-۴: برنامه ی نامناسب درسی : ۷۰
- ۹-۴: اتمام پیش از موعد و یا دیر هنگام درس توسط معلم : ۷۰

- ۴-۱۰: دوری مدرسه از منزل: ۷۰
- ۴-۱۱: شرایط نامطلوب کلاس درس: ۷۱
- ۴-۱۲: شلوغی غیر متعارف کلاسها: ۷۱
- ۴-۱۳: مدیران ناکارآمد: ۷۱
- ۴-۱۴: مدارس غیر دولتی: ۷۲
- ۴-۱۵: معاونان دوره ندیده: ۷۳
- ۴-۱۶: شرط شدن پاسخی: ۷۳
- ۴-۱۷: سنجش های ناکارآمد: ۷۳
- ۴-۱۸: نامناسب بودن معیشت و فضای مدرسه با شرایط اجتماعی: ۷۴
- ۴-۱۹: کمبود امکانات آموزشی و فضای مدرسه: ۷۴
- ۴-۲۰: آموزش یکسان، عدالت تحصیلی: ۷۵
- فصل پنجم: عوامل اجتماعی تاثیر ۱۰، ۳ بر آفت تحصیلی ۷۷**
- ۵-۱: نظامهای دیکتاتوری: ۷۸
- ۵-۲: نابرابریهای آموزشی شهر و روستا: ۷۸
- ۵-۳: مشکل مسکن: ۷۸
- ۵-۴: بحرانهای اجتماعی (انقلاب، جنگ، کودتا، شورش و...) ۷۸
- ۵-۵: حوادث غیر مترقبه (سیل، زلزله، یخبندان، برف سنگین، صوفان و...) ۷۸
- ۵-۶: تعطیلات مکرر: ۷۹
- ۵-۷: نبود بازار کار: ۷۹
- ۵-۸: گیم نت های نامناسب: ۷۹
- ۵-۹: وسایل ارتباط جمعی (فضای مجازی): ۷۹
- ۵-۱۰: جایگاه اجتماعی معلم: ۸۰
- ۵-۱۱: تاثیر ارزشهای اجتماعی: ۸۰
- فصل ششم: راههای پیشگیری از آفت تحصیلی ۸۱**

- ۶-۱: تعریف یادگیری : ۸۲
- ۶-۲: عوامل تاثیر گذار در یادگیری : ۸۲
- ۶-۳: ویژگی های یادگیری خوب : ۸۳
- ۶-۴: عوامل تاثیر گذار در آموزش موثر : ۸۴
- ۶-۵: راههای ایجاد علاقمندی در دانش آموزان : ۸۴
- ۶-۶: راههای صحیح مطالعه : ۸۵
- ۶-۷: ایجاد انگیزه در دانش آموزان : ۸۹
- ۶-۸: انواع راههای خلاصه نویسی : ۹۱
- ۶-۹: ایجاد عزت نفس در دانش آموزان : ۹۴
- ۶-۱۰: مداخله در فرایند آموزش انواع آن : ۹۵
- ۶-۱۱: نمونه هایی از مداخله : ۹۶
- ۶-۱۲: انواع مداخله از نظر زمان ارائه : ۹۶
- ۶-۱۳: انواع مداخله از نظر عوامل ذي ربط در مدل شکل : ۹۷
- ۶-۱۴: اصول مداخله : ۹۷
- ۶-۱۵: مراحل مداخله برای مسائل تحصیلی : ۹۷
- ۶-۱۶: شناخت راههای ایجاد تمرکز حواس : ۹۸
- ۶-۱۷: رسیدگی جدی به غیبت های دانش آموزان : ۱۰۱
- ۶-۱۸: نگاه عالمانه معلمان به جایگاه رفیعشان : ۱۰۱
- ۶-۱۹: توجه به نیاز های فرزندانمان : ۱۰۲
- ۶-۲۰: آشنا سازی والدین با راههای پیشرفت تحصیلی فرزندشان : ۱۰۳
- ۶-۲۱: راه درمان فراموشی در دانش آموزان : ۱۰۴
- ۶-۲۲: شناخت راههای تقویت حافظه : ۱۰۵
- ۶-۲۳: چگونگی غلبه بر کمرویی : ۱۰۶
- ۶-۲۴: احیای عالمانه ی گروههای درسی : ۱۰۷

- ۲۵-۶: انجام اقدام پژوهی علمی: ۱۰۸
- ۲۶-۶: ارتباط مستمر خانه با مدرسه (انجمن اولیاء و مربیان): ۱۰۹
- ۲۷-۶: برانگیختنی روانی : ۱۰۹
- ۲۸-۶: روش های اصلاحی و درمانی مدارس برای جلوگیری از افت تحصیلی: ۱۱۰
- ۲۹-۶: استفاده از آموزش متقابل : ۱۱۰
- ۳۰-۶: راهکار هایی برای جلوگیری از افت تحصیلی: ۱۱۲
- ۳۱-۶: آموزش خانواده : ۱۱۳
- ۳۲-۶: تعیین منطقه ی هدف: ۱۱۴
- ۳۳-۶: مکان کنترلی مؤثر: ۱۱۵
- ۳۴-۶: تاثیر رفتار معلم بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان: ۱۱۶
- ۳۵-۶: ترک افکار منفی و تقویت افکار مثبت: ۱۱۶
- نتیجه گیری: ۱۱۷
- منابع و ماخذ: ۱۱۹

مقدمه

در دنیای صنعتی امروز، آموزش و پرورشی پویا و روبه رشد است که بتواند به صورت عالمانه در راه اعتلای اهداف راهبردی اش گام بردارد، و برای رسیدن به آنها از راهکارهای عملی و ملموس بهره ببرد، تا بتواند دانش آموزانی، خلاق، باسواد، بانشاط و متعهد تحویل مراکز آموزش عالی و جامعه بدهد و این امر میسر نمی گردد، مگر در سایه ی توجه به رورش و تعلیم معلمانی، زبده، به روز، باسواد، با انگیزه و متعهد و فارغ از هر گونه دغا به معیشتی؛ زیرا سنگ زیر بنای آموزش معلم می باشد، که به همراه محتوای آموزشی و دانش آموز، آموزش و پرورش را تشکیل می دهند و چنانچه هر کدام از این سه ضلع آسیب ببیند، به طبع آموزش دچار چالش می گردد، خاصه این که دنیای استعماری غرب با تمام تلاشش در تلاش است تا به هر ترفندی (فضای مجازی، ماهواره، اینترنت و...) کتاب را از دست نسل جوان و پراثری ما بگیرد و او را به ظواهر زیبا و جذاب تکنولوژی مشغول نماید تا با یادگیری پروسه ی استحمار ملتها را رقم بزنند ...

لذا به انگیزه آشنا ساختن همکاران فرهنگی فرهیخته و دانشجو معلمان جوان و علاقه مندان به مطالعات آسیب شناسی آموزش پرورش؛ کتاب «آفت تحصیلی و راههای پیشگیری از آن»، را که در قالب دوره ی «ضمن خدمت» تخصصی ۲۰ ساعته با کد ۹۱۴۰۰۴۵۹ تعریف شده است، را به زیور طبع آراسته و به محضر این عزیزان تقدیم نمودیم.

آفت تحصیلی که در نگاه سنتی تکرار پایه و در منظر علمی، کاهش عملکرد دانش آموزان از سطح مطلوب به سطح نامطلوب تعریف شده است، یکی از چالشهای جدی حال حاضر آموزش و پرورش در کشور ما می باشد (البته اکثر کشورها با این مشکل

روبرو بوده اند و با روشهای علمی و عملی آن را رفع نموده اند) که اگر متولیان امر به طور

علمی و موشکافانه فکر جدی برای رفع آن ننمایند در آینده ای نه چندان دور با بحران

آموزشی روبرو خواهیم شد، که نشانه های آن بطور مستر و پنهان وحتى آشکار وجود دارد ... همان گونه که پیشرفت تحصیلی جنبه ی نسبی دارد، افت تحصیلی نیز پدیده ای نسبی است و می تواند از خفیف تا شدید در نوسان باشد. نوسانهای موقت و ضعیف طبیعی هستند، اما آنچه اهمیت بیشتری دارد، افت تحصیلی شدید و دائمی است... عوامل متعددی در افت تحصیلی دخیل می باشند، که می توان آنها را به عوامل درون سازمانی (معلم-دانش آموز- کیفیت محتوای

مواد درس - فضای آموزشی - عوامل مدیریتی - ارزشیابی و) و عوامل برون سازمانی (مشکلات خانوادگی دانش آموز فقر اقتصادی - عوامل اجتماعی - فقر علمی و.....) تقسیم بندی می شود. این اثر بدنبال موشکافی دقیق، عینی و ملموس علل و زمینه های افت تحصیلی می باشد، تا دانشجویان، معلمان و همکاران فرهیخته پس از مطالعه آن بتوانند ریشه های افت تحصیلی را بشناسند و درصدد رفع آن بر آیند... این اثر دارای یک مقدمه و روش کار و تعاریف و ۶ فصل می باشد که پنج فصل آن به علل و زمینه های افت تحصیلی پرداخته و در فصل ششم راههای پیشگیری از آن به تفصیل آمده است. و سپس نتیجه و منابع ذکر شده است. امید است که خوانندگان با ذوق و گرائقدر با مذاقه به آن نگرسته و کاستی ها و ضعف های آن را نقادانه گوشزد نمایند تا در چاپهای بعدی آنها را اصلاح نموده و بر غنای آن بیفزاییم ...

از شمار دو چشم یک تن کم از شمار خرد هزاران بیش

گروه مولفان امیر آریایی نژاد- نرگس آریایی نژاد.